

Popülerlik Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Popülerlik Alg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29175>

Özet

Popülerlik, bireylerin sosyal çevrelerindeki algılanan statüsünü ve kabulünü ifade eden çok boyutlu bir yapıdır.

Popülerlik Alg?s? Ölçe?i (PAÖ), öğrencilerin popülerlik algılarını de?erlendirmek amacıyla Atl? ve Canpolat (2021) tarafından ke?fedici karma desen kullanılarak geli?tirilmis? bir psikolojik ölçektir.

Bu ölçek, özgüven, k?yafet ve moda, fiziksel çekicilik, arkada?lık ilişkileri, öğretmenle ilişkiler ile spor ve sanatsal etkinlikler olmak üzere alt? boyuttan oluşmaktadır.

Yapılan faktör analizi ve do?rulay?c? faktör analizi sonuçları, ölçe?in geçerli ve güvenilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçek, öğrencilerin popülerlik algılarının çe?itli bile?enlerini kapsamlı bir şekilde ölçerek, eğitim ve psikoloji alanındaki ara?tırmacılar için önemli bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Popülerlik alg?s?, psikolojik ölçek, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi, öğrenci, karma desen, psikometri.

Yazarlar

Atl?, A., Canpolat, M.

Amaç

Popülerlik Alg?s? Ölçe?i, öğrencilerin kendi popülerlik algılarını ve bu algıların altında yatan faktörleri ölçmek amacıyla geli?tirilmiştir. Ölçek, öğrencilerin sosyal kabul, arkadaşlık ilişkileri, fiziksel özellikler, özgüven ve sosyal etkinliklere katılım gibi farklı popülerlik bile?enlerine ilişkin düzeylerini de?erlendirmeyi hedeflemektedir.

Ara?tırmacılar, bu ölçe?i kullanarak öğrencilerin okul ortamındaki sosyal dinamiklerini, popülerlik algılarının akademik başarı, benlik saygısı ve sosyal uyum gibi diğer psikolojik de?işkenlerle ilişkisini inceleyebilirler. Ölçek, özellikle ergenlik dönemindeki öğrencilerin sosyal gelişim süreçlerinin anlaşılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Popülerlik Alg?s? Ölçe?i, öğrenci popülerliğini alt? ana boyutta ele alan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu boyutlar, öğrencilerin popülerlik algılarının çe?itli yönlerini temsil etmektedir: **özgüven, k?yafet ve moda, fiziksel çekicilik, arkadaşlık ilişkileri, öğretmenle ilişkiler ve spor ve sanatsal etkinlikler.**

Ölçek, bu boyutlar aracılığıyla öğrencilerin sosyal ortamdaki konumları, kendilerini nasıl algıladıkları ve popülerliklerini hangi faktörlere bağladıkları derinlemesine incelemeye olanak tanır. Her bir boyut, popülerlik olgusunun farklı bir yönünü yakalayarak, karmaşık sosyal algılar daha bütünsel bir değerlendirilmesini sağlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek için hem keşfedici hem de doğrulayıcı faktör analizleri kullanılmıştır. İlk olarak 36 maddelik taslak ölçek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örnekleme yeterliliği ölçüsü .90 olarak bulunmuş ve Bartlett's test of sphericity $\chi^2(630, N=282) = 5542.401$, $p < .001$ değeri ile istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır, bu da verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Scree plot ve paralel analiz (PA; O'Connor, 2000) yöntemleri faktör sayılarının belirlenmesinde kullanılmıştır. İlk analiz sekiz faktörlü bir yapı önermiş olsa da, PA beş faktörlü bir yapıyı işaret etmiştir. Araştırmamızın nitel amaçlarında ortaya çıkan altı temel korunması ve kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla altı faktörlü bir yapı kabul edilmiştir.

Faktör yükleri .40'ın altında olan ve diğer faktörlerle .10'dan az yüklenmeye sahip olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu kriterler doğrultusunda 16 madde elenerek 20 maddelik nihai ölçek formu oluşturulmuştur. Altı faktörlü bu yapı, toplam varyansın %73.203'ünü açıklamaktadır. Varimax döndürme kullanılarak elde edilen faktör örüntü matrisi, maddelerin ilgili faktörlere yüksek yüklerle yüklendiğini göstermiştir. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) AMOS 24 programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Birinci düzey DFA sonuçları ($\chi^2(148) = 238.772$, $p < .001$, $\chi^2/df = 1.540$, SRMR=.074, CFI=.95, TLI=.93, IFI=.95, RMSEA=.061) altı boyutlu modelin iyi uyum değerlerine sahip olduğunu ortaya koymuştur (Hu ve Bentler, 1999). Tüm faktör yükleri anlamlıdır ($p < .001$). İkinci düzey DFA sonuçları da ($\chi^2(148) = 252.572$, $p < .001$, $\chi^2/df = 1.540$, SRMR=.074, CFI=.94, TLI=.93, IFI=.94, RMSEA=.061) modelin iyi uyum sergilediğini göstermiştir.

Güvenirlilik

Popülerlik Algısı Ölçeği'nin güvenilirliği, Cronbach's Alpha (α) iç tutarlılık katsayısıyla değerlendirilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach's Alpha değerleri .70 ile .89 arasında değişmektedir.

Bu değerler, ölçeğin alt boyutlarının her birinin, ölçtüğü yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve kabul edilebilir düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Bu yüksek güvenirlik katsayıları, ölçeğin araştırma ve değerlendirme amaçları için sağlam bir araç olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Popülerlik Algısı Ölçeği'nin faktör yapısı, keşfedici karma desenin nicel amaçlarında

açılmayacak faktör analizi (AFA) ve ardından doğrulayacak faktör analizi (DFA) ile incelenmiştir. AFA, başlangıçta 36 madde üzerinden yürütülmüş, KMO ve Bartlett testi sonuçları verilerin faktörleştirilebilir olduğunu göstermiştir. Özdeğeri 1'in üzerinde olan sekiz faktörlü bir yapı önerilse de, paralel analiz (PA) beş faktörlü bir yapıyı işaret etmiştir. Ancak, araştırmamızın nitel aşamasından elde edilen ve kapsam geçerliliğini destekleyen altı tema doğrultusunda altı faktörlü bir yapı kabul edilmiştir.

AFA sonucunda, faktör yükü .40'ın altında olan veya diğer faktörlerle .10'dan az yüklenme farkına sahip olan maddeler çıkarılmıştır. Bu süreçte 16 madde çıkarılarak 20 maddeden oluşan altı faktörlü nihai bir yapıya ulaşılmıştır. Bu altı faktörlü yapı, toplam varyansın %73.203'ünü açıklamaktadır. Doğrulayacak faktör analizi (DFA), AMOS 24 programı kullanılarak gerçekleştirilmiş ve 20 madde ile altı boyuttan oluşan modelin iyi uyum değerlerine sahip olduğu bulunmuştur. Birinci düzey DFA'da özgüven (.79-.88), kaygı ve moda (.73-.85), fiziksel çekicilik (.78-.89), arkadaşlık ilişkileri (.60-.77), öğretmenle ilişkiler (.70-.73) ve spor ve sanatsal etkinlikler (.59-.92) boyutları için anlamlı yol katsayıları elde edilmiştir. İkinci düzey DFA'da ise popüler olma ile alt boyutlar arasındaki yol katsayıları arkadaşlık ilişkileri (.86), özgüven (.77), öğretmenle ilişkiler (.75), fiziksel özellikler (.63), spor ve sanatsal etkinlikler (.63) ve kaygı ve moda (.43) olarak tespit edilmiştir.

Ölçek

Test Tipi: Geliştirme

Biçim: 5'li Likert Ölçeği (1 = Hiç katılmıyorum, 5 = Tamamen katılıyorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (ancak okul öğrencileri üzerinde uygulanmıştır)

Popülasyon Detayları: Keşfedici faktör analizi için 282 öğrencilik bir örneklem kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Keşfedici karma desen araştırması, Açılmayacak Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayacak Faktör Analizi (DFA)

Anahtar Kelimeler

Öğrenci popülerliği, sosyal algı, psikolojik değerlendirme, ölçek geliştirme, faktör yapısı, güvenilirlik, geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Belirtilmemiştir

Kurum E-posta Adresleri: Abdullah Atli: abdullah.atli@inonu.edu.tr

Yazma Adresi: Belirtilmemiştir

İzinler & Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2021

İzinler ve Ücret Bilgisi: Ölçeğin kullanımına ilişkin izinler ve ücret bilgisi kaynakta açıkça belirtilmemiştir. Sorumlu yazar Abdullah Atli ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: populerlik-algisi-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Atli, A., & Canpolat, M. (2021). Keşfedici karma desen kullanılarak öğrenci popülerlik algısı ölçeğinin geliştirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 372-394. Doi: [10.33418/ataunikkefd.821186](https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.821186). Makaleye Dergipark üzerinden erişmek için: dergipark.org.tr

Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.

O'Connor, B. P. (2000). SPSS and SAS programs for determining the number of components using parallel analysis and Velicer's MAP test. *Behavior Research Methods, Instruments, & Computers*, 32(3), 396-402.

Popülerlik Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Okulda çok sayıda arkadaşım vardı.

Okuldaki öğretmenlerin çoğu beni tanıdı.

Kendimi fiziksel olarak çekici bulurum.

Diğer öğrencilerden farklı kıyafetler giymeye çalışırım.

Okulda her ortamda kendimi rahatlıkla ifade edebilirim.

Okulda yapılan spor etkinliklerine aktif bir şekilde katılırım.

Okuldaki öğrenciler tarafından saygı duyulan biriyim.
Okuldaki öğretmenler ile diğer öğrencilerden daha yakın ilişkilerim vardı.
Kendimi güzel/yakışıklı bulurum.
Okulda giydiğim kıyafetlerin modaaya uygun olmasına dikkat ederim.
Özgüveni yüksek birisiyim.
Okulda düzenlenen birçok etkinliğin içinde yer alırım.
Arkadaşlarım tarafından sevilen biriyim.
Okuldaki öğretmenler ile yakın arkadaş gibi konuşabilirim.
Okuldaki birçok öğrenci benim yakışıklı/güzel olduğumu söyler.
Okula giderken her gün farklı kıyafetler giymeye özen gösteririm.
Okulda kalabalık ortamlarda kendimi rahatlıkla ifade ederim.
Okulda yapılan sanatsal etkinliklerin içinde bulunurum.
Okula giderken giydiğim kıyafetler diğer öğrencilerin dikkatini çeker.
Birçok konuda kendime güvenirim.

ARABPSYCHOLOGY.COM